

FEBRER-MARÇ 2009

La Toca

Banderer i administradors de Sant Antoni
enfilant el carrer del Forn durant els Tres Tombs (25 de gener)

"la Caixa"

Índex

Editorial	3
Pluviomètrica	4
Vida municipal	5
Punts de vista	5
Tribuna del lector	7
El Moianès fa cent anys segons «El Pla de Bages».	
Febrer-març de 1909	8
A propòsit del premi Jaume d'Urgell	10
Emigrants i immigrants	14
Cursa dels 2 Turons	16
Caminades pel Moianès	17
Poemes premiats	19
Festa major d'hivern	20
L'Esplai	24
Una idea, una opinió	24
Noms del Moianès	26
Biblioteca de Moia	27
Publicacions	28
Pàgines de l'institut	30
Pensaments caçats al vol	33
Campanades	34
Atleta destacat	35
Deu consells	35
Noticiari	36

DIPÒSIT LEGAL B-4501-1983

MOIÀ

FEBRER-MARÇ 2009

Any 63 Núm. 691-692

Redacció: Joies, 11, tel 93 820 81 36

Impressió: Winihard Gràfics, Moia

Fotografies: A. Clotet, S. Renom, J. Soler, Arxiu Alsina i particulars

LA TOSCA es membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

LA TOSCA a INTERNET:

<http://www.latosca.org>

latosca@latosca.org

DARVVIN

Escrivim aquesta nota el 12 de febrer del 2009, dia en que es commemora el bicentenari del naixement de Charles Darvvin, el gran naturalista anglès, autor de l'obra *L'origen de les espècies*—escrita fa cent cinquanta anys i que ha influït molt en la història de les ciències i en la comprensió que tenim de la nostra mateixa humanitat—, amb la seva teoria de l'evolució, teoria que, mes o menys, s'ha anat imposant. Aquesta efemèride ens porta a unes breus reflexions.

En primer lloc, que cal deixar als científics que vagin estudiant, que vagin investigant, que vagin exposant les seves conclusions. La humanitat té un innat desig de conèixer, de saber, i la ciència el satisfà, si bé sols parcialment i amb contínues rectificacions, matisacions, ajustaments.

En segon lloc, que la teoria evolutiva fa que els humans siguem més conscients del nostre lligam amb la resta de la natura, cosa que ens ha de dur a una major consciència ecològica. Som part de la naturalesa, que hem de respectar i preservar. No podem fer i desfer arbitràriament i egoïstament, ja que a la llarga ens fem mal a nosaltres mateixos.

En tercer lloc, avui dia, sortosament, ja s'han superat les aparents incompatibilitats entre la teoria de l'evolució i les idees religioses. El jesuïta Teilhard de Chardin, per exemple, va fer ben compatible l'esmentada teoria amb una visió espiritual i, concretament, cristiana de la vida, posició que a hores d'ara ja comparteix oficialment l'Església catòlica. Per això, l'evolucionisme no ha pas de fer menystenir la religió, que insisteix en els aspectes humans que transcendeixen la part material. Ja deia un altre gran científic i pensador, Pascal, que l'home es com

una canya (per tant, material), pero una canya pensant (per tant, espiritual). En realitat, evolucionisme i religio es complementen. Levolucionisme hauria de restar obert a les q estions filosòfiques i teològiques que, des de la pura ciència, no es poden resoldre. I la reii-

gio ha de tenir en compte, com ja fa el catolicisme, el caracter dinamic del concepte de creacio.

En fi, que a tots ens cal humilitat i dialleg per a avançar en un coneixement profund i total del que es la humanitat.

ESTACIÓ PLUVIOMÈTRICA DE L'ESCOLA PIA DE MOIÀ

LATITUD 41°48'53" N - LONGITUD 2°5'44" E - ALTITUD 741 m

Gener del 2009

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	MÀX.	MIN.	MIT.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	PARCIAL	TOTAL
De l'1 al 10	8,5	-9	2	1	5	4	W	19,9	
De l'11 al 20	11,5	-5	4	7	1	2	W	3	
Del 21 al 31	13,5	-5	4,6	5	2	4	W	19,5	42'4

El dia 6 van caure uns 10 cm de neu.

Carles Illa i Casanova té establerts els següents serveis d'informació meteorològica per internet:

MeteoMoia: <<http://www.elmoianes.net/meteoMoia.htm>>

Visió del temps en directe: <http://www.elmoianes.net/meteoMoia_WebCam.htm>

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

VIDA MUNICIPAL

Ple del dia 29-1-2009

En el ple municipal ordinari del dia 29 de gener del 2009 es van prendre, entre altres, els següents acords:

—Aprovar el Pla Local de Joventut 2008-2011.

—Desestimar les al·legacions formulades pel grup municipal MAP-ERC respecte al pressupost general de Pajuntament per a l'exercici del 2009, en base a l'informe emès per l'interventor accidental.

—Aprovar amb caràcter definitiu el Pressupost General consolidat de Pajuntament per a l'exercici 2009, juntament amb la plantilla de personal i les bases d'execució.

Ple del dia 2-2-2009

En el ple municipal extraordinari del dia 2 de febrer del 2009 es van prendre, entre altres, els següents acords:

—Aprovar l'Avang de planejament pel que fa a la Revisió del Pla General d'Ordenació Urbanística presentat per l'arquitecte Jordi Huguet el desembre passat.

—Aprovar la composició de la Comissió de Seguiment establerta dins el programa de participació ciutadana.

—Aprovar l'exposició pública del document citat, en el Butlletí oficial de la província, en un diari d'amplia difusió i a la pàgina web municipal.

PUNTS DE VISTA

Obrim en el present número aquesta nova secció, «Punts de vista», destinada a encabir-hi opinions de grups o persones que vulguin tractar temes d'interès municipal. Demanem, als col·laboradors, precisió i concisió.

La situació financera municipal

El nou any s'ha estrenat sota el signe de la crisi econòmica internacional, que incidirà, d'una manera o altra, en gairebé tots els àmbits de la nostra societat. En aquesta nova situació, serà més necessari que mai el replantejament i la recuperació de valors que molts consideraven superats. El treball, l'estalvi, la cooperació i la solidaritat tornaran a ser els valors necessaris per a unir esforços i afrontar els importants reptes que se'ns aniran plantejant.

No voldríem haver-hi d'insistir més en un problema afegit, en aquest cas per a tots els moianesos, com és la bancarrota de les finances municipals, que ens afectarà, aquest any i els vinents, de manera molt significativa. En comptes de poder disposar d'un motor que projecti energia i dinamisme a les activitats del poble per pal·liar i superar els efectes de la crisi, ens caldrà pagar els plats trencats i acceptar les conseqüències que els seus responsables es neguen a reconèixer i assumir.

Tal com recollia en portada el diari *Regio 7* en la seva primera edició d'aquest any, amb l'aplicació de la tarifa màxima de l'1,10%, Moia serà, probablement, la població de Catalunya amb la contribució urbana (IBI) més cara.

Malgrat la nostra voluntat de contribuir, conjuntament amb la resta de regidors,

al redreçament de la situació financera, la nostra posició a l'ajuntament, amb cinc dels tretze regidors, no és suficient, si no tenim el suport d'altres regidors per a conformar una majoria decidida a afrontar el problema.

I ara, breument, us voldrem parlar dels pressupostos. Els del 2008 s'han hagut de corregir abans de finals d'any amb una previsió de deficit de 1,5 milions d'euros (xifra similar a la que vam preveure quan es van aprovar) i, tal com avançava l'informe de la Diputació, podria arribar fins als 2 milions d'euros. Els del 2009, que havien d'ajustar-se a unes previsions globals per a començar el Pla de Sanejament, neixen amb un increment de la recaptació d'IBI de 1.175.000 € (82% sobre la del 2008), però no compleixen la previsió de l'estudi de la Diputació de reduir la despesa corrent (sous i despeses generals) en un 10%. A més hi ha problemes per a obtenir els crèdits neces-

saris per a poder restablir els pagaments als proveïdors. A tot plegat cal afegir-hi els problemes de Moia -Futur amb el finançament del parking de la plaça del Colom, el consegüent retard de les obres del CAP i la inviabilitat econòmica del projecte d'habitatges de l'antiga caserna de la Guardia Civil.

En aquests moments el poble ha de posar en joc totes les seves energies, el seu potencial creatiu i el seu afany de superació. És l'hora de la unitat de tots els moianesos entorn d'un programa de gestió municipal realista, austera i transparent, que deixi de banda despeses sumptuàries i projectes irrealitzables. Un programa que posi el seu accent a detectar, corregir i evitar la repetició de les actuacions que ens han portat a la situació actual i, sense menystenir les enormes dificultats que ens esperen, concentri tots els seus esforços a superar-les.

Grup Municipal MAP-ERC

Josep Ma. Ferrer i Serra
Arquitecte

Plaça St. Sebastià, 6, 1r - 7a, 08180 MOIÀ
Tel. 93 820 80 21 Fax: 93 820 76 03
e-mail: arquitectura-ferrer@coac.net

TRIBUNA DEL LECTOR

Teatre

Despres d'una llarga temporada d'inactivitat, el grup de teatre La Cadira, sota la direccio de Jordi Guinart, va tornar a aixecar el telo. Aquesta vegada, amb l'obra *Lamic de veritat* (*Lamico vero*), de Carlo Goldoni, estrenada durant el carnaval de Venecia de l'any 1751.

Les representacions van tenir lloc els dies 6 i 8 de desembre proppassat al teatre de l'Esplai de Moia (vegeu fotografia adjunta), entitat a la qual agraïm totes

les facilitats donades per a poder-la dur a terme, ja que, lamentablement, en no poder disposar del Casal, no queden mes espais a Moia on fer teatre.

La bona resposta del p blic i, per que no?, la satisfaccio de la feina ben feta, ens han animat a dur aquesta comedia pels pobles de la comarca (Calders, Castelltercol...), i acabarem, pel juny, amb una altra representacio a Moia, donant així per closa la temporada.

I a preparar la proxima!

Grup de teatre La Cadira

Carrosses de Valentf Jose

Em plau de fer-vos arribar quatre fotografies de la cavalcada dels Reis de Castelltercol, amb les magnffiques carrosses dissenyades i construTdes per l'artista moianes Valentf Jose. Val la pena que des de la capital de la nostra comarca natural ho sapiguem i ens n'alegrem. Llastima que les fotos no sortiran en color... Poseu-hi, doncs, benvolguts lectors, una mica dImaginacio.

Un moianes

EL MOIANES FA CENT ANYS SEGONS «EL PLA DE BAGES»

FEBRER-MARC DE 1909

4 de febrer de 1909

Moya

Festa de la bandera

La presencia del P. Jesuïta Pere Anguera d'aquexa Residencia entre nosaltres, ja demostrava quelcom extraordinari a nostra vila. L'extraordinari de la benedicció y festa de la bandera de l'Apostolat de Toració del Sagrat Cor de Jesú, en els dies 31 de janer y 1 y 2 del actual (1). Ab esposició de S. D. M. se celebra un triduo, ab una assistència mes que nombrosa escullida, pro nombrosa entre 'ls escullits. La rengla de reclinatoris que anava desde el creuer al presbiteri del gran temple parroquial de Nostra Senyora de la Misericòrdia durant Tesposició no s'hi va veure una vacant. El dia tercer fou propiament el dia de la bandera, benehintse y esposantla triomfalment en professo en mans del senyor Secretari del Apostolat y sostenint els cordons els senyors Vidal y Vilarrubia, propietaris. Quan s'organisa la professo ja tots els

celadors lluhien l'insignia que feya poc els hi havia imposat el P. Pere.

La nota mes alta que valgue una especial enhorabona al Pare Pere, fou la memoria que 'ns feu de l'Abanderado moyanes de Catalunya, don Rafel de Casanova.

Li repetexo al P. Pere, grans merces perque al costat de la bandera del Sagrat Cor hi apropi la bandera sagnosa de don Rafel, orgull dels moyanesos.

15 de febrer de 1909

Nou servey d'automovils. - Avuy s'ha inaugurat un nou servey en la línia Manresa-Moya-Vich: veigis del modo que aquest funcionara, al matí a les 7'30 surtira un auto de Vich que arribara a Manresa a les 10'30 del metex matí, a la tarde en surtira un de Manresa cap a n'aquella ciutat a les 4 de la tarde arribant allí a les 7'30 del vespre. Els dissabtes y dies de mercat a Vich, surtira un auto extraordinari de Manresa cap a n'aquella ciutat a

les 7'30 del matí, surtintne un altre de Vich cap a Manresa a les 4 de la tarde.

El punt de parada a Manresa es a la Muralla de Sant Domingo, Cerveseria Mas; y a Vich, Plassa de Santa Clara, Hotel Colon.

El preu de tot el trajecte, tant de Manresa a Vich, com de Vich a Manresa es de 5'25 pessetes, haventhi preus especials pels pobles y parades del trajecte.

May com are de oportunitat el nostre primer article d'avuy, titulat *Facilitat de comunicacions*, que recomanem a tot-hom qui s'interessi per les relacions inter-comarcals.

15 de febrer de 1909

FestadelArbrefruyter.-Acompanyats del diputat a Corts per Manresa, senyor Soler y March van visitar el dissapte al governador l'alcalde accidental don Joaquim Gomis, el diputat provincial y president de la Lliga del Arbre Fruyter d'aquesta ciutat don I. de Loyola March y el celebre tenor moyanes senyor Vinas, apostol de les plantacions y proteccio dels arbres fruyters.

Lobjecte de la visita va ser manifestar al governador que la festa anyal del Arbre Fruyter, celebrada el primer any a Moya y el segon a Sitges, tindra lloc enguany a Manresa, per la festa major (2).

Al metex temps se va borrarnejar el programa de les festes que prometen revestir gran solemnitat.

Procsimament es publicaran les bases del concurs.

22 de febrer de 1909

Els serveys d'automdvals. -[...]

El de Manresa-Moya-Vich. - Tambe l'automovil que fa aquet servey, va fent ab regularitat la seva via vencent les dificultats que portan naturalment totes les empreses en sos principis.

Es d'esperar que aquestes dificultats seran complertament obviades y sera ben prompte regularisada la marxa ab

molta comoditat y profit dels viatjers y dels comerciants.

26 de marc de 1909

Els automdvals de Vich. - Llegim al nostre confrare *Gazeta Montanyesa*, que «Tempresa que feya el servey d'automovils Vich-Moya-Manresa ha dexat de prestar servey. Una nova companyia se 'ns diu que rependra la carrera ab nous materials».

La nova Companyia a que 's refereix el confrare vigata, es la florent *Hispano-Manresana*, que ab tant eczit fa 'l servey de Manresa-Cardona-Solsona.

30 de marc de 1909

Autos a Vich y a Prats de Llusanes. Avuy s'ha firmat Pescriptura de compra de tres automovils, a la *Hispano-Suiza*, per fer el servey de passatjers de Manresa-Moya-Vich y de Manresa a Prats de Llusanes.

Sera Gerent de l'empresa que en unio de la *Hispano-Manresana* fara 'l servey de passatjers de la lnia de Vich, el doney de les tartanes que presten ara aquet servey don Ramon Esteve Deordal (a) Vilalta (3).

De l'empresa de Prats de Llusanes de la que tambe formara part la *Hispano-Manresana*, ne sera Gerent l'antic doney de les tartanes don Josep Suriach d'Artes.

Oportunament donarem mes detalls.

El nou servey sembla que comensara a prestarse a l'tims del mes entrant.

**Transcripcio i notes:
Jaume CLARA I ARISA**

(1) LApostolat de Foracio es una associacio religiosa fundada l'any 1844 al Llenguadoc pel jesu'ta F.X. Gautrelet per fomentar la pregaria. A Moia hi havia estat introduida per Mn. Isidre Dalmau l'any 1868. La bandera que s'estrenava es portava en els enterraments dels associats.

(2) Despres de les dues primeres edicions de la Festa de l'Arbre Fruiter, que tingueren lloc a Moia en 1905 i 1906, el gran endeutament causat per les celebracions motiva que, des del tercer any, la Festa

a Moia adquirís un caràcter «fíntim». Per això, la tercera edició «oficial» fou la que se celebra a Sitges l'any 1907, la qual, tot i ser un èxit, no té continuïtat. A la capital del Bages, ja l'any 1905 s'hi havia constituït la Lliga Defensa de l'Arbre Fruïter de Manresa, però no sabem del cert que s'hi acabes celebrant la Festa, i menys amb caràcter d'«oficial».

(3) Ramon Esteveordal i Mager (n. 1879?) era fill del mas de Vilalta, d'on prenia el sobrenom.

Amb els seus germans solters s'havia instal·lat a principis de segle a la plaça Major. Ell i el seu germà Sebastià (*Tianet*) tenien l'exclusiva del transport amb tartana entre Moia, Vic i Manresa. Per això quan el Galtanegra volgué modernitzar el transport els hagué d'oferir entrar en la companyia (vegeu Joan Roca i Sallés, «Recordant un moianès intrepid i arriscat», *La Tosca*, juliol-agost 1991, pp. 34-35, en que es posa l'èmfasi en la figura del germà, Tianet Esteveordal).

A PROPOSIT DEL PREMI JAUME DURGELL

S'any 2008 el Premi Comte Jaume d'Urgell que el Consell Comarcal de la Noguera atorga «a la trajectòria d'una persona o entitat que hagin contribuït a l'enfortiment i projecció de les relacions culturals i d'amistat entre els pobles de llengua catalana» va ser concedit a dos eclesiàstics, el moianès Josep Ruai, gramàtic i escriptor, i el sard Antoni Nughes, historiador i director de l'escola Pasqual Scanu a l'Alguer.

Això m'ha fet reflexionar, una vegada més, sobre la fonamental aportació que l'Església i el clergat catalans han fet sempre, avui també, al desenvolupament de la nostra cultura. I és que hi ha una gran veritat que molts ara volen silenciar: no solament són cristianes les nostres arrels, sinó que la fe catòlica forma part del teixit de la nostra identitat catalana.

Aquest premi, tan merescudament lliurat *ex aequo* a mossen Ruai i a don Nughes, resident el primer al bell mig del Principat i el segon a la darrera romanalla de la Catalunya ultramarina, m'ha portat a pensar també en la figura de Jaume d'Urgell, aquell comte a qui al·lo que Domenech i Montaner anomenaria «la iniquitat de Casp» convertí en víctima d'una usurpació propiciada per les cobejances d'un príncep estranger i l'exces de zel legalista per part del nostre poble.

Quan el dia 31 de maig de 1410 moria a Barcelona el rei Martí I l'*Huma*, havent-lo premort el seu fill Martí el *Jove*, la successió corresponia, sense ombra de dubte, al comte d'Urgell, besnet d'Alfons III el *Benigne*, car era ell qui esdevenia cap del gloriós llinatge fundat per Jofre el *Pilos* sis-cents anys abans. Normalment, Jaume d'Urgell hauria estat reconegut comte de Barcelona, rei d'Aragó, de Mallorca i de València, alt sobirà de Sardenya, etc, en virtut d'un simple automatisme successori. La norma era clara i transparent: la tradició salica heretada dels francs i referendada per les darreres voluntats dels monarques precedents (en especial, els testaments de Jaume I, Pere III i Joan I). Aquella tradició, arrelada de ple dret a casa nostra, comportava la preferència absoluta del baró sobre la dona, que ni heretava ni transmetia drets a la Corona.

Així, en aquell temps, era una norma savia, que privava els prínceps estrangers d'ingerències desafortunades en el govern de reialmes aliats, i així s'havia observat sempre a la nostra confederació, perquè, encara en el reialme aragonès, Ramir II el *Monjo* en cedí la sobirania a Ramon Berenguer IV en forma tal que, fins i tot en cas de no haver-se consumat el matrimoni d'aquest amb Peronella, Aragó hauria restat en poder

Reproducció del segell (anvers i revers) del comte Jaume d'Urgell lliurada com a premi pel Consell Comarcal de la Noguera

del príncep català i dels seus successors.

Quina fou, doncs, la causa que es q estiones el dret de Jaume d'Urgell? N'hi hague dues de clares i determinants, amb diverses de menors que obraren com a coadjuvants.

La primera fou la mateixa positura del rei Martí, el qual, emportat pel seu gran amor a Frederic de Luna (fill natural de Martí el Jove), havia maldat fins al darrer moment per tal que Benet XIII (el Papa Luna) volgues legitimar-lo als efectes de fer-ne un príncep idoni per a heretar la corona.

Aquesta deria del rei, comprensible en l'home però blasmable en el monarca, fou el primer obstacle amb que va topar el comte Jaume II. El sobirà difunt fou, així, el primer responsable del desproposit de Casp.

Després interferí en la q estio l'anomenat Cisma d'Occident. Aleshores Benet XIII pontificava sobre una part de la Cristiandat, des d'Avino, però Gregori XII, des de Roma, ho feia sobre la resta. La situació es venia arrossegant des de 1378 i encara duraria fins a 1429, any en que tota l'Església queda sota el govern

de Martí V, Ot Colonna, elegit pel Concili de Constància l'any 1417.

No farem ara una digressió sobre el Cisma, ja que sortiríem de l'objecte d'aquesta col·laboració, ni tampoc carregarem les tintes contra el Papa Luna, home dotat de grans virtuts i que tenia la ferma convicció de ser Pautentic successor del Príncep dels Apostols. Però el que sí que hem de dir és que en la q estio plantejada arran de la mort del rei Martí exercí una influència totalment negativa. Endut pel desig d'assegurar-se l'obediència de tots els reialmes peninsulars, posa els seus recursos (que eren molts) a la balança per garantir l'elecció de Ferran d'Antequera, fill de Joan I de Castella-Lleó i d'Elionor d'Aragó. Ferran era, doncs, nebot carnal (per línia femenina) de Joan I i de Martí I, i a més (això era molt important en els càlculs del pontífex) exercia la regència en els reialmes paterns, ja que Joan III era un infant.

Per tot això, es prengué la decisió de sotmetre la q estio successòria a un arbitratge de millor dret, plantejament que en si mateix ja era una fallàcia, perquè introduïa la confusió en allò que era, d'entrada, clar i diafan. I així, quan Abril de 1412

els nou compromissaris (tres per Arago, tres per Catalunva i tres per Valencia, ja que Mallorca en resulta arbitràriament exclosa) entraren en conclave, tothom sabia ja qui seria l'elegit. Dels nou vots, set estaven clarament decantats cap al pretendent castella. S'imposa (el dia 21 de juny) el criteri del grau de consanguinitat mes proper al darrer monarca i es vulnera la norma salica tradicional d'arrel germanica.

Les altres concauses foren menys determinants, per mes que tambe exerciren la seva influencia: la proliferacio de pretendents, les turbulencies derivades de les bandositats a Arago i Valencia (Urreas i Lunas, Centelles i Vilareguts), que la politica, insegura i feble, de Martí I no aconseguí doblegar mai; la prevaricacio d'alguns dels compromissaris (de l'aragones Berenguer de Bardaxí sabem que estava a sou del príncep castella); la presència de tropes antequeristes a Arago i Valencia, que el Parlament de Catalunya no assolí de bandejar; i finalment, una mena de desesma, disfressada d'un imprudent zel legalista, que sembla apoderar-se de tots els estaments catalans, els mateixos que fins aleshores havien fet de Catalunya la capdavantera i l'anima de tota la Confederacio.

Del regust amarg de Casp solament ens en resta el relatiu consol de constatar com els dos juristes mes eminents d'entre els compromissaris, els catalans Pere de Sagarriga, arquebisbe de Tarragona, i Guillem de Vallseca, quan els altres ja havien emes el nombre suficient de vots per a garantir l'eleccio de l'ínter s, algaren llurs veus per defensar «segons justícia, Deu i bona consciencia» el dret dels mascles legítims descendents per línia viril de la prosapia dels reis d'Arago, els quals «eren millors en dret i que a un d'ells pertanyia la corona». I Guillem de Vallseca, malgrat ser conscient de la inutilitat del seu testimoni i dels perjudicis que podia congriar-li, no deixa de puntualitzar que, entre aquella descendencia agnada

(Jaume d'Urgell, Alfons de Gandia i Joan de Prades) el dret del primer era preferent (com explico en el meu article «Jaume d'Urgell, una gran lílico de la historia», dins *Diplomatari*, n. m. 10, juny 1982), per ser la seva línia la darrera després de la gloriosa nissagadels Ramons Berenguers, Jaumes i Peres. I que per aixó al comte d'Urgell i no a altri pertanyia la corona.

El *Dissortat* s'alca en armes revoltant-se contra tanta iniquitat; pero, mancat d'aliats eficients i sense haver-se produït a Catalunya Tesperada reaccio, es veie constret a rendir-se al castella, retent-li la plaga forta de Balaguer el dia 31 d'octubre de 1413, una de les dates mes tristes de la nostra historia.

Dues decades mes tard, el comte Jaume moriria empresonat, al castell de Xativa, havent perdut els seus dominis, privat de la companyia dels seus i acceptant amb exemplar resignacio el destí que li havia estat deparat.

A partir del moment en que es veie definitivament vengut, adopta una actitud de total passivitat i ja sols s'ocupa de la seva vida espiritual. Potser aquell príncep, aclaparat per Pinfortuni, esperava endebades una reaccio del poble i, en veure que no es produïa, devia pensar que la injustícia perpetrada a Casp significava, ensems, la fi de la seva casa i de les perspectives de la nació catalana, ja que ambdues havien anat sempre íntimament entrellagades.

De ben poc els valgueren, al rei Martí el seu amor d'avi, i al Papa Luna el seu desig d'assegurar i eixamplar els territoris subjectes a la seva disciplina canonica.

Frederic de Luna resulta tanmateix perjudicat per la maltempsada de Casp, ja que, jovencell sense experiencia ni suports familiars, veie esvair-se el seu natural destí de magnat dels reialmes, qui sap si amb expectatives de gloria en els dies de la guerra de Catalunva contra Joan sense Fe. Involucrat en la guerra

civil castellana de Pepoca de Joan II, perde el comtat que li havia pervingut per l'heretatge de la seva avia paterna, la reina Maria. Com el comte Jaume, vingue a morir empresonat, pobre i desvalgut.

I pel que fa a Benet XIII, aviat pogue comprovar com la política del nou monarca, Ferran I, es desentenien de passades promeses per atendre els requeriments, mes o menys ben intencionats, del rei de Franca i de l'emperador del Sacre Roma Imperi, que exigien al pontífex Pabdicacio, per tal de refer la unitat de l'Església.

Fou així que, quan el Papa embarcava cap al seu exili definitiu a Peníscola, essent així que els ambaixadors del rei li preguntessin: «Pare sant, que direm al senyor rei?», ell els pogue contestar: «Saludeu-lo i digueu-li de part meua: "Me, qui te feci, misisti in desertum" (o sigui, a mi, que t'he fet rei, m'has enviat al desert o exili).»

Moltes foren les conseqüències negatives que comporta, per a Catalunya, el

Compromís de Casp. Segurament la unió personal d'Estats entre els reialmes confederats i el de Castella-Lleó era quelcom destinat a produir-se, per diferents causes i raons, però Pafiangament dels Trastamars a casa nostra precipita els esdeveniments i feu que aquests es desenvolupessin en un mal moment per als Països Catalans. La confluència de titularitats dinàstiques, feta en altres circumstàncies, no hauria suposat per a la Corona d'Aragó la pèrdua del control de la seva política exterior ni la progressiva castellanització de la globalitat de la monarquia hispànica. Tampoc l'existència de barreres per al nostre comerç amb Amèrica.

Els premis Jaume d'Urgell comporten, doncs, un referent històric que parla a favor dels qui decidiren establir-los en recordança del *Dissortat* i ha de ser un orgull molt legítim rebre'ls i ostentar-los.

Ramon M. RODON I GUINJOAN

**LA MUNTANYA
DEL MARBRE S.C.P.**

Taller: Carretera de Vic, núm. 74 - **MOIÀ**
Tel. 93 820 80 96 - Fax 93 839 91 58
Tel. mòbil 608 192 380 - 629 189 292

**MARBRES - PEDRES I GRANITS
SILESTONE I COMPACSTONE**

Demani'ns pressupost!

Obert: feiners i dissabtes matí

EMIGRANTS I IMMIGRANTS

a uns quants dies em vaig fixar en una parella que caminaven davant meu. Eren foscos de pell i parlaven molt de pressa un castella un xic difícil d'entendre. Eren baixets, mes aviat quadrats, massissos. Ella duia un trena molt gruixuda fins mes avall de la cintura. A coll-i-be el pare portava una nena amb uns ulls preciosos i unes cuetes molt gracioses. Des de Palgada, la petita es devia sentir la mar de be i cantava a ple pulmó en un català tan bo com el meu: «Sol, solet, vine'm a veure, vine'm a veure; sol, solet...!» Els vaig seguir inconscientment un bon tros escoltant la menuda fins que varen girar cap a la plaga del Colom.

Monument a la mare de l'emigrant (Gijón)

Passejant per Moia et trobes amb un mosaic de races, de llengües, d'indumentaries que ens són completament alienes, que ens sorprenen i ens fan pensar. Així, les dones de raga negra, que semblen fetes de fusta d'eben. Els vestits, tan vistosos, cenyits al cos, amb els seus turbants a joc. Sempre estan envoltades de petits que duen a l'escola bressol. A vegades l'escola fa sortides i porten els petits agafats a una corda. Veus caps rossos, caps morenets i també d'altres de color de xocolata. La gent s'atura a mirar-los i somriu...

Tambe tenim famílies sud-americanes que van de casa a la feina i de la feina a casa. Ocupen llocs de treball molt necessaris que potser no s'ocuparien si ells no hi fossin. Omplen les botigues, i el jovent passeja pel poble venint de l'institut o de l'escola. Poden venir del Perú, de Nicaragua, de l'Equador, etc. Tambe hi ha gent de pell clara: de Rússia, de Romania, etc.

«

A Catalunya, ja en els anys seixanta del segle passat varem tenir una allau d'immigració. Venien de mes a prop, pero amb el mateix motiu: buscar una vida millor per a ells, i sobretot per als fills. Hi tenien tot el dret, pero a tots ens va costar una mica d'acollir-los. Llavors els mitjans de comunicació (que eren pocs) no es varen cuidar d'ells. Ningú no ens va explicar, per exemple, que aquella noieta de disset anys que arribava a Moia buscant feina ja servia a casa del *sehohto* des que tenia vuit anys. Per a rentar plats li havien de posar un escambell (no arribava a la pica). Menjava el que quedava a les plates quasi buides que tornaven del menjador i, naturalment, ningú no tingue cura d'ensenyar-la a llegir i a escriure. Ningú no ens va explicar la miseria que es patia en aquelles regions

veTnes nostres, i la sort que tenfem nosaltres de no haver-nos de moure de casa nostra i de poder treballar tant com volem.

Actualment tot ha canviat una mica. Despres d'uns anys d'abundancia ens es mes facil sensibilitzar-nos veient els nous immigrants que hem rebut. Sabem mes coses d'ells. De tota manera, no podem evitar que a vegades ens sentim com envaTts i ens fem moltes preguntes: com podrem absorbir tanta gent amb cultures tan diferents?; es molt important que aprenguin la nostra llengua, pero n'hi ha prou?; com sera Moia d'aquf a trenta anys?

Molts d'aquells immigrants dels anys seixanta s'han quedat a viure aquf. Han agafat el nostre taranna de treball i d'estalvi. Els seus fills i nets parlen catala. Ara be, tots ells, se senten catalans?

Els nous immigrants venen de molt lluny. Tornaran o no tornaran al seu pafs, pero els que es queden, se sentiran catalans? Si es queden, sempre tindran l'enyoranga de la patria que han perdut: de la mare, del pare, dels germans, dels amics; dels colors i les olors dels seus pobles, de les seves cangons, de la seva manera de cuinar, de les seves festes...

A Buenos Aires, els catalans emigrants es reuneixen en un local on ballen sardanes i mengen pa amb tomaguet. Al costat

hi ha tambe el local dels asturians; allf escancian la sidra i se senten gaites molt sovint. Passant per davant d'aquells locals se sent cantar el «Som i serem gent catalana» i «Astuhas, patha querida». Sf, viuen i treballen a Buenos Aires, s'han integrat, pero...

A Gijon, a vora el mar, hi ha una estatua que a mi em sembla colpidora. Es un monument a la mare de l'emigrant i expressa d'una manera clara el drama de l'emigracio. Aquella dona te els ulls fits en el mar, esperant potser que el vaixell que es va emportar el fill faci mitja volta i l'hi torni. Tota la seva actitud es de dolor profund; te les mans crispades; el vent despenfina els seus cabells, i quan el mar s'enfada (que alli passa molt sovint) li mulla la cara. Aquell raco solitari, on nomes se sent el soroll de les onades i el crit de les gavines, es per si sol un poema d'homenatge a la gent que ha hagut de deixar el seu pafs.

Quan veig vora meu caminar els nostres immigrants, miro de posar-me en el seu lloc. Nomes puc sentir un gran respecte i desitjar-los que trobin a casa nostra tot el que ban somiat trobar-hi. I, sobretot, que sapiguen integrar-se com mes aviat millor, comencant per aprendre el catala, com la petita que cantava tan be el «Sol, solet...».

Maria Teresa CALVET

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants

Visites diàries de
dilluns a dissabte

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg
Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

CURSA DELS 2 TURONS

El dia 18 de gener es va fer la setena edicio de la cursa atletica popular que anomenem dels 2 Turons. El matf es presentava clar i net de n vols, per un dia la boira no va fer acte de presència, així es que, amb forga fred i un xic de sol, es va donar la sortida als quatre-cents participants de la cursa. El recorregut fou el mateix de les sis edicions anteriors, o sigui: sortida de la placa de Sant Sebastia, carrer de Sant Sebastia, carrer de la Manega, camf ral d'OI6, fins a sota la Caseta d'en Fermf, per anar un tros pel camí del Sola de la Vila o Circuit Verd i pujar fins a la bassa de Coromines; d'allà, anar cap al castell de Clara i tornar cap a la bassa de Coromines per un corriol, i seguir en direcció al pla de Maria pel camí ral d'OI6, d'allà cap al pla del

Llop, per seguir cap a Pedrissa i, per un corriol que passa per davant de Caselles, arribar al torrent que baixa de la urbanització de Montvf i, passat aquest torrent, emprendre la pujada a la costa de la Creu per la banda del darrere; arribats a la creu, baixar pel dret fins als diposits d'aigua i sortir a l'avinguda de Llufs Companvs; finalment, arribar a la plaga de Sant Sebastia per l'avinguda de l'Escola Pia.

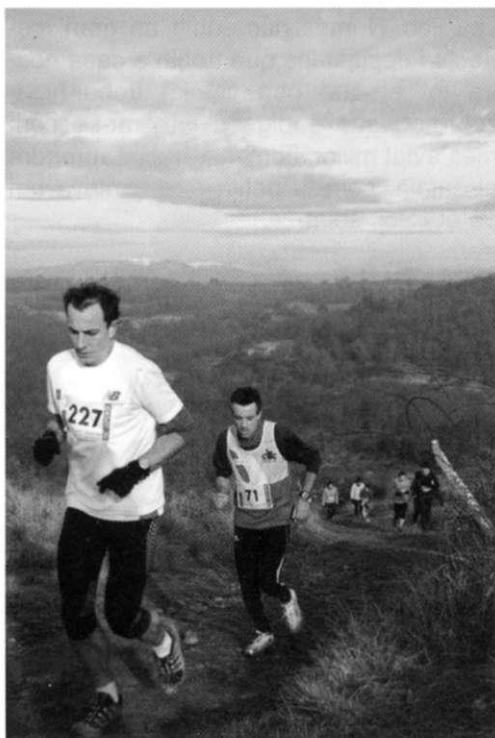
Tot plegat, uns deu quilometres corrent, aquest any amb forga fang i trossos ben glagats, la qual cosa no va impedir que el guanyador fes la cursa en només trenta-sis minuts i quaranta-set segons. Els tres primers classificats en categoria masculina foren: primer, Josep Lluís Marichica; segon, Josep Barrufet, i tercer, Ferran Sarri. En la categoria femenina foren: primera, Laia Andreu; segona, Sara Vila, i tercera, Anna Henestrosa.

Tambe, i amb el mateix itinerari, es va correr en la categoria de canicors per sisena vegada, que consisteix a correr acompanyats d'un gos. El primer en categoria masculina fou Toni Ferre; el segon, David Fernandez, i el tercer, Juan Antonio Garcfa. En la categoria femenina, la primera fou Olivia Guerrero; la segona, Marta Madrid, i la tercera, Merce N nez.

Una matinal esportiva ben reeixida. En acabar, tots els participants varen rebre com a obsequi una bossa amb propaganda de Moia i tambe mig quilo de lleties amb la recepta per a coure-les i els ingredients vegetals per a acompanyar-les. Així mateix, en arribar, tots pogueren tastar coca i xocolata ben calenta, begudes i pastes salades i dolces acabades de fer. No sabem si hi havia gaire gana, pero el cert es que no va quedar gairebe res.

Tot plegat, una magnífica festa que ja te set anys i que esperem que en pugui

Un moment de la cursa, en plena pujada

complir molts mes, amb l'ajuda de tots els voluntaris, que cada any son mes i mes eficients, als quals agrair la seva ajuda, com també pagar a la policia local, que va fer una feina molt bona desviant el transit i vetllant perquè ningú no prengues mal. Gràcies també a l'ajuntament, a la brigada d'obres i serveis i als col·laboradors que ens donen o deixen material. Sense tot aquest munt de gent no

podríem fer la cursa dels 2 Turons. Una cosa es organitzar el que sigui i una altra que la gent hi col·labori. Com a organitzadors, ens sorpren que una cursa que va començar com una mena de repte vagi agafant volada i sigui coneguda en els ambients atlètics com una cursa dura però molt maca.

Nària i Sebastià PADRISA

CAMINADES PEL MOIANES

Continuant el cicle de caminades curtes per diferents llocs del Moianès, que organitza Rivendel, el dia 8 de febrer es va fer la trenta-setena caminada. A les nou del matí vam sortir de la plaça de Catalunya o dels anecs, de Moia, els més de cinquanta caminaires, anant cap a l'avinguda de la Vila i el carrer del Comerç, passant per la plaça del

Colom i pujant pel carrer de Sant Josep per anar a trobar el carrer de la Manega. El seguïrem tot de cap a cap fins a empalmar amb el camí ral de Manresa, que ens faria anar, sempre en direcció a ponent, cap a la riera de POM. La travessarem i proseguïrem camí ral enlla per la soleia de Bossanya, camí que, en ser un xic enlairat, ens va permetre de con-

El Solà de Sant Esteve vers l'any 1960

templar unes magnífiques vistes del Pirineu i de les muntanyes berguedanes. Vam ensopegar un dia clar i net de nevols; per tant, la visió de les muntanyes fou immillorable, i com que enguany ha nevat a cor que vols, el contrast entre el blanc de la neu i el blau del cel era magnífic.

Continuarem fins a arribar a la cruïlla del camí ral amb el de Bossanya. Seguirem un tros més pel camí ral, per, a uns cinquanta metres, trencar a la dreta i anar baixant cap a l'obaga de la Moretona. Llavors deixarem el camí i prosseguirem baixant per un corriol que ens faria arribar a una pista ampla feta sobre l'antic camí de l'Antonell. Encara baixant, a uns cent metres vam girar a la dreta per un camí de desemboscar, que ens va fer davallar bastant fort fins a trobar un altre corriol a la nostra dreta, que ens faria arribar fins al torrent que baixa del canto de la Caseta d'en Fermí i el Sola de la Vila, torrent que portava força aigua, donat que fa forga temps, des de Sant Esteve, que ha nevant i plouent generosament.

Després de passar la riera vam agafar un altre camí de desemboscar per anar a sortir al camí de Vilaclara. Allà vam trobar la riera de Malrubí, que també vam travessar. Tot seguit deixarem el camí i ens ficarem per un corriol poc fressat en direcció a ponent. Vam travessar un antic camp ple de pins joves, bardisses i vegetació de ribera. Acabat pujarem una mica i anarem a sortir a l'antiga masia del Sola de Sant Esteve, casa totalment en runes, que, segons diuen, varen desmuntar en gran part per tornar-la a construir prop d'una ciutat del Valles. El que queda de la masia són quatre parets plenes de vegetació; tot plegat fa força llastima. Des d'aquesta casa es poden veure a l'altre canto de la riera de Malrubí, mirant cap a llevant, les restes d'un mas que també havia estat dempeus no fa pas gaires: l'Antonell, una altra casa que ha anat a terra sense més ni més.

Des de la mateixa alçada que estavem vam prosseguir per un corriol tot plane-

jant i sempre cap a ponent fins a trobar la capella de Sant Esteve del Sola, capella expoliada ja fa anys i que s'aguanta gairebé per art d'encantament. A dintre no hi queda res i les tombes dels antics amos del Sola de Sant Esteve són buides, però plenes de deixalles de gent no gens curiosa. Al davant de la capella vam esmorzar, tot prenent el tebi sol hivernenc que el matí ens oferia. Una vegada satisfeta la gana, ens vam fer una foto del grup i també ens varen explicar una rondalla mallorquina.

Tot seguit vam emprendre el camí de retorn, passant prop de l'enrunada casa del Sola de Sant Esteve i baixant cap al Molf del Sola de Sant Esteve, que es a tocar la riera. Aquesta casa fa pocs anys la varen fer servir per a fer-hi colonies, però es veu que no devia reeixir, ja que actualment es veu abandonada i algú s'ha encarregat de treure-li les teules, de manera que tenim casa per poc temps. Queden dempeus, i esperem que per molt temps, les restes de la bassa del molf i el molf mateix, que està cobert per una gran volta d'arc de mig punt molt bonica.

Seguirem camí creuant novament la riera de Malrubí per pujar fort cap a trobar la pista que havíem deixat a la baixada i que ara, anant en direcció a llevant, ens faria passar prop de l'enrunada casa de l'Antonell i, tot pujant, arribar a trobar el corriol que ens faria arribar altra vegada a la cruïlla del camí ral amb el camí de Bossanya. Vam tornar a anar pel camí ral fins a la riera de l'Om i, després de travessar-la, arribarem pel camí ral al capdavall de la Manega, acabant així l'excursió que ens havia portat fins a trepitjar un petit tros del terme de Santa Maria d'Oïb.

Ara esperarem la propera excursió, prevista per al dia 8 de març i que ja veurem per on ens portara.

Sebastia PADRISA

POEMES PREMIATS

/ dia 8 de febrer va tenir lloc a
Olot el lliurament de premis del IX
M-r Certamen de Poesia Breu organitzat per VEsplai d'aquella ciutat. D'un centenar de poesies presentades, se'n van seleccionar catorze, que han estat publicades en un opuscle. Entre aquestes catorze n'hi havia dues de sengles poetes moianesencs: Josep Fabrega i Selva (de Calders) i Josefina Pons i Puigcorbe (de Moia). A mes, l'un s'endugue el segon premi del jurat tecnic, i l'altra, el segon premi del jurat popular. Bo ifelicitant els nostres amics, ens plau de publicar amb-dos poemes.

Posta

S'escola a poc a poc la llum, i l'aigua
bressola l' ltim groc mentre hi festeja
i se l'enduu rabent, segat de cames,
al palau d'or on viuen les sirenes.
S'escola lentament l' ltima gota
d'un sol de picapolls i de magranes
enlla dels ulls. El cor es gronxa en l'ombra
que xopa a poc a poc tota la platja.
S'escolen tots els blaus, i els verds, i el dia,
i el rondineig somort de les onades
s'acotxa amb els xerrics de les gavines
que esparraquen l'oreig. Es mor la tarda.
S'escola el pensament mentre s'esfullen
desitjos i records. El plor dels arbres
dibuixa tiraranvs entre les dunes.
Tan sols l'enyor perfuma la mirada.

Ning no sap on soc; nomes la lluna.

Josep Fabrega

Petita oda

Hola, ciutat d'Olot! Talment part de la
vida
que he viscut amb temenca d'un temps
prenyat de dol.
T'he enyorat la fageda, per tots rosa
exquisida,
i aquest posat de nimfa submisa en un
bressol.

M'apars com grega imatge amb faraons
tangibles,
i amb mil artistes goses ser culta i ser
fidel.
Avui em vaig avara de dies ben terribles:
d'una preso on el pare es va abeurar de fel.

Era home que es posava en perill
l'existencia,
i tot per salvar els altres; injusta
humanitat!
Els dictadors embruten la terra
d'inclemencia
i a tu, vila olotina de cor immaculat!

«
Avui, amb minsos versos, et vinc a dir
princesa;
ets la reial pastora que ens dius amb quatre
mots
que amb parla catalana portes la torxa
encesa
i dins la teva pleta sempre hi ha lloc
per tots!

Enyoro la petjada d'un home just i noble
que tu encara cobeges dif s dins el teu
nord;
quan ploren les muntanyes vol dir que
plora el poble:
avui que et veig somriure me'n duc etern
record.

Josefina Pons

FESTA MAJOR D'HIVERN

amb aquest títol, provarem de resumir els actes celebrats a Moia amb motiu de Sant Antoni i Sant Sebastia.

Oportunament es va repartir per les cases un programa de ma, que contenia una salutació de Josep Martínez, regidor de Festes i Tradicions, un escrit de Josep Roca i Iglesias, president de la junta organitzadora dels Tres Tombs, un altre de Pere Clusella i Carbones, banderer d'enguany, un altre de M. Angels Morera i Barniol, titulat «Els animals del pessebre», un altre de Clara Sola i Bujons, titulat «Tres tombs!», i un estudi històric de Ramon Tarter i Fonts, titulat «El Saiol», a part del programa d'actes propiament dit i de molta publicitat i fotografies. A remarcar que aquesta vegada se celebraven els Tres Tombs per vint-i-sisena vegada des de la seva represa.

Els actes van començar el divendres dia 16 de gener, a les vuit del vespre, a Can Carner, amb una xerrada sobre «El parc de Moia, 1877-2008», a càrrec de Xavier Serrano, enginyer tècnic agrícola i

paisatgista, resident a Calders. Il·lustrada amb Power Point, va ser molt interessant.

Lendema, dissabte dia 17 del mateix mes, a les onze del matí tingué lloc a la parroquia la missa solemne en honor de Sant Antoni abat, patró de traginers i canalsalers. A les vuit del vespre, a la plaça Major, es feu el trasllat de la bandera des de casa Berenguer (casa on es guarda) fins a la Gonima, domicili del banderer d'enguany; a aquest trasllat hi assistiren els administradors de Sant Antoni, els banderers d'anys anteriors i el grup de Grallers de Moia.

El dia següent, diumenge 18, a dos quarts de deu del matí sortia de la plaça de Sant Sebastia la VII Cursa Popular de muntanya mitjana titulada «Dos turons», amb un recorregut de 10 km, simultàniament amb el VI Canicross. Aquestes curses eren organitzades per Rivendel, entitat que el dia 23 de gener publicava dins el diari manresà *Regio 7* una carta d'agraïment als col·laboradors. (Vegeu-ne més informació a la p. 16 d'aquest mateix número de LA TOSCA.)

Sortida de la cursa
Dos Turons (18 gener)

El Pollo i els Garroffins a la plaça (20 gener)

Els Grallers (25 gener)

Un dia després, el dilluns 19, a les set del vespre sortien del Casal els Garroffins, el Pollo i els teiers, a fer la tradicional ballada de la vigília de Sant Sebastia per carrers i places. Ara be, com que feia mal temps, es limitaren a ballar sota les voltes de la plaça Major i davant la casa de l'alcalde de la vila (a la carretera de Vic), el qual els oferí una xocolatada. A notar que enguany els Garroffins eren molt nombrosos: mes de trenta.

I arribem al dimarts dia 20, festa de Sant Sebastia, copatro de la vila de Moia. Com cada any, aquell dia el GEMI organitzava una esguiada (la vint-i-dosena), a

la Masella. Per als qui es quedaren a la vila, a les dotze del migdia el temple parroquial va obrir les portes per a la missa solemne, presidida pel senvor rector i concelebrada per altres cinc preveres; durant Tofertori actuaren els Garroffins, dansant i presentant ofrenes; hi assistiren els policies locals (acompanyats per representants d'altres cossos policials), que celebraven llur festa patronal i que oferiren un ram a sant Sebastia; els cants anaren a carrec de la Coral de Moia. En sortint, els Garroffins ballaren davant l'església i després anaren a fer-ho a l'Hospital-Residencia, mentre a la casa de la vila

Grup de genets en la cavalcada (25 gener)

El rector beneint un carro
(25 gener)

es feia el lliurament de diplomes del campionat de tir de la policia.

Ara saltem al dissabte dia 24 de gener, en que, a partir de les cinc de la tarda, els Grallers anaren a casa de cada un dels administradors de Sant Antoni per oferir-los una petita serenata i anunciar-los la celebració dels Tres Tombs Pendema. Els administradors sortints eren: Camil Rafart i Roca, Pedro Beltran Felipe i Jordi Prat i Alfonso. Els entrants, Just Serra i Coma,

Felisa Serra i Soler i Jordi Cuberta i Lluga. Mes tard, a partir de les set del vespre, a la plaça Major tenia lloc la gran botifarrada. Simultaniament (de les cinc de la tarda a les vuit del vespre) es feia a la mateixa plaça una trobada de dansa *country*.

I arribem finalment al diumenge dia 25 de gener, en que a dos quarts de deu del matí comengava, en els terrenys de davant del pavelló poliesportiu, la concentració de participants en els Tres

Un carruatge dels Tres
Tombs (25 gener)

Un altre
carruatge
(25 gener)

Tombs per tal de guarnir els cavalls. A les onze s'incipia la cavalcada o passant per rebre davant el temple parroquial, a dos quarts de dotze, la primera benedicció. Obrien la comitiva el banderer i els administradors, els Grallers i el Pollo. Després vingueren els dos tombs següents, amb molts genets i cavalleries, moltes carrosses i màquines de pàges antigues, contemplats per un nombros públic, malgrat les baixes temperatures regnants.

El mateix diumenge, a dos quarts de sis de la tarda, es van fer dins el temple parroquial les danses tradicionals de Moia: Ball del Ciri, Garrofins, Contrapas Curt, Ball de Nans, Ball de Gitanes i Ball de Veguers, amb l'acompanyament de la Cobla Sabadell. La ballada acaba amb una audició de ^ardanes.

En resum, una lluida festa major d'hivern.

Grupet dalt d'un carro (25 gener)

Escena pagesívola (25 gener)

L'ESPLAI

Després de les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moia (PEsplai), que extraïem del butlletí n.º 148 (gener 2009):

Diumenge dia 4 de gener, a les sis de la tarda, primer ball de Pany, amb Rosa i Vador. Sorteig d'una toia.

Diumenge dia 11 del mateix mes i a la mateixa hora, ball amb Raimon Russell i sorteig d'una toia.

Diumenge dia 18, també a les sis de la tarda, concert a carrec de la coral de PEsplai de Navarces. Sorteig d'una toia.

Diumenge dia 25, a la mateixa hora, ball amb Josep Maria d'Avinyo i sorteig d'una toia.

Dimecres dia 28, excursió a Mollerussa (Segria), amb visita al museu dels vestits de paper i dinar en un restaurant. A la tarda, visita al monestir de Sant Ramon de Portell (Segarra).

UNAIDEA, UNA OPINIO

vegades quasi sento vergonya
>• quan algú es queda sorpres que
1 a Moia no tinguem un teatre o un
cinema. Fins i tot poblets com l'Estany
tenen un local on poden actuar artistes
del poble o foranis, o per les festes
nadalenques representar-hi *Els pasto-*
rets. Recordo que una persona de
Castelltergol va comentar-me, quan l'any
passat a Moia ja no es va fer la fira de
setembre: «A Moia volen fer massa
coses, i amb el temps Peuforia es va
perdent i lentament mor.» «A Castelltergol
—va afegir— fern pel que podem i de
mica en mica hem aconseguit un teatre i
tot el que ens fa falta per a un poble de
la nostra mida.»

Moia sempre havia estat una vila eminentment teatral. Pius Davi, gran actor del teatre català, era moianès, i a la nostra vila sempre hi havia hagut elencs teatrals d'aficionats que tenien ganes d'actuar davant el seu públic, generalment amb èxit. Moltes obres de Josep M. de Sagarra havien estat representades a

Moia, tant pels aficionats del poble com pels actors del moment que triomfaven a Catalunya, com eren Pau Garsaball i Paquita Ferrandiz, amb tant èxit que omplien el teatre de gom a gom i se'n parlava al poble slurant setmanes.

Fa poc, el grup teatral moianès La Cadira, després d'anys de no actuar per falta d'escenari, va oferir-nos una magnífica representació de *Lamic de veritat*, de Goldoni, que va entusiasmar el nombre públic assistent. Van poder actuar gràcies a la generositat de PEsplai; altrament només haurien pogut fer la representació a la plaça.

En aquest tema, a Moia, de projectes, molts; de realitats, cap. A mi em fa pena que el Casal sigui com una figura que es pot trencar i que ningú no toca; tancat, sense que ningú arregli els desperfectes que necessita, ni s'apiadin d'aquest gran edifici, al punt més centric de la vila, esperant que cada dia es degradi més.

He sentit a parlar cTun «polivalent» a la carretera de Manresa o sales d'esbarjo a l'antiga fabrica Comadran. Penso que en els temps actuals, on tothom te la paraula crisi a la boca, ning no s'embrancha en obres milionaries.

Recordo que en el Sant Graal hi havia hagut un cinema. Fa poc que l'ajuntament va comprar-lo per a esbarjo dels joves i aquests deuen fer-hi tert lies, en aquesta mena de cafe que vist des del carrer no sembla pas confortable, ni acollidor, ni gaire concorregut. Al darrere hi ha un espaios pati on a l'estiu, anys enrere, actuaven orquestres, cantants i tambe hi havia hagut una pista de patinatge. I ara que hi ha?

Crec que en aquest local i el seu pati podria construir-s'hi una bona sala per a espectacles i encara podria haver-hi un local per als joves, i no seria una inversio milionaria com un polivalent o com aixecar un local de nova planta.

Aquests magnffics actors de La Cadira que van delectar-nos amb *Lamic de veritat* tindrien un altre estimul si tinguessin un local per a assajar i on poguessin representar l'obra escollida. I dissabtes a la nit o diumenges a la tarda podriem gaudir de cinema, de recitals, o d'actuacions de cantants, o de representacions teatrals d'elencs d'altres localitats, o de

moltes coses de que ara estern mancats.

No es moment de parlar de grans despeses; els temps no estan per a bromes, perque la psicosi de por que comporta la crisi economica mundial ens te a tots espantats, pero el poble de Moia, abans que altres coses, necessita un local p blic per a espectacles. Moia no pot presumir de vila culta, com sempre havfem pensat que era, mentre no tinguem un local on poder gaudir d'aquestes coses que semblen petites pero que fan gran un poble.

Moia es una vila que ha crescut desmesuradament, com moltes, pero entre uns i altres ens hem descuidat moltes coses, entre elles un teatre i un hotel on poder allotjar-se. La poblacio havia tingut, del meu record, quatre fondes (Cal Tia, El Remei, La Masia i el Gran Hotel) i altres tants teatres o sales de cinema (el Sant Graal, el Cfrcol, el Casal o el Teatre Vinas). On queda aquella esplendor? S'han gastat tots els recursos en habitatges, molts dels quals son buits i, atesos els temps que corren, tardaran a omplir-se, mentre la gent cgntempla impassible com el nostre Moia nb es el que era i probablement no ho sera mai mes.

Agustina CANTO

 GAS-OILS ROVIRA, S.L. CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA	MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tel. 830.12.25
	AVINYÓ Antoni Pont, s/n Tel. 838.72.78
	CALDERS Crta. de Manresa Km 18,4
	

NOMS DEL MOIANES

La riera Golarda

La riera Golarda neix de la reunió de les aigües de la riera de Castellnou (del terme de Moia) i de la riera de Fontscalents (dels termes de Castellcir i Castellterçol), just en la divisió dels termes citats. També es diu riera de Marfa al seu pas per aquesta vall. Finalment la riera Golarda contribuirà, amb la riera de Sant Joan, a l'origen del riu Calders, on acabarà la seva història.

Sobre l'etimologia del nom *Golarda*, hem de considerar l'existència del mas *Galobard*, *Golobard* o *Golovart*, que fou de Calders i avui és de Navarces, el qual existeix a 9.000 metres de distància de la nostra riera; el mas *Galobart*, *Galovarda* o *Garobarda* de Castellcir és a 6.000 metres; el mas *Galobard* prop de l'Espluga de Castellcir i a la vora de la riera de Fontscalents, origen de la riera Golarda, és a 2.500 metres; finalment, l'antic mas *Golobard* de Monistrol era a 300 metres de la riera Golarda; per proximitat, aquest darrer devia ser el que dona nom al curs d'aigua.

Es tracta d'un mateix nom que en el nostre territori enregistra les variants fonètiques o gràfiques citades, o sigui *Galobard*, *Galobart*, *Galovarda*, *Garobarda*, *Golobard* i *Golovart*. És un nom personal o de fonts (antroponim), que procedeix de Ponomàstica germanica: *Waldo berht* o *Gualdo berth*, de significat 'governant famós'.

Suposant que els fenòmens articuladors funcionaven de manera semblant tant en la llengua llatina com en la llengua germanica, notem l'evolució següent de *Waldo berht* o *Gualdo berth*:

1. Caiguda del so consonàntic [d] intersonor [Wal[d]o berht], potser elidit a partir de Paglutinació: [vvalobert].

2. Reculada del so oclusiu sonor labial [b] a oclusiu sonor velar [g] per la seva posició inicial de paraula: [balobert].

3. Sonorització del so [t] en so [d] per la relaxació habitual en posició implosiva, sigui a final de síl·laba o de mot.

4. Assimilació vacil·lant del so vocalic obert [a] al so vocalic semiobert [o]: [Galobard] > [Golobard].

5. Ja consagrada la veu [Golobard], vindria una sifonope dels seus sons interns [ol] per un excés de sonoritat, o sigui per debilitat articuladora, produint [Gol-ard].

6. L's específicatiu, proper a una adjectivació, de *Golard*, acompanyant o precisant un nom femení d'objecte, ocasionaria l'adquisició d'un morfema -a final, resultant *Golarda*: la font *Golarda*, la riera *Golarda*.

Aquests fenòmens d'adjectivació d'un nom propi i la seva simultània concordança amb el substantiu no són pas nous. En aquest cas, ja que els observem també en altres toponims propis de la nostra comarca del Moianès, com *baga de Cerdà* > *baga Cerdana*, *serra d'en Gonell* > *Serragonella*, *torre d'en Cabot* > *Torrecabota*, *coma del Ferrer* > *Comaferrera*, *sala d'en Bernat* > *Salabernada*, *torre del Cogug* > *Torrecoguga*, *torre de la Llebre* > *Torrellebre*, *font de TORiol* > *font Oriola* i *font del Vern* > *font Vernada*.

Pensem que és molt menys probable que *Golarda* en el curs de la seva existència es degués al nom personal d'una propietària o una pubilla. Per això aquest nostre escrit ve a defensar l's habitual i propi de *riera Golarda* davant l's inadequat *riera de la Golarda*, amb preposició i article, l's impropie en que nosaltres mateixos havem incorregut.

J.L. RODRIGUEZ LARA

BIBLIOTECA DE MOIA

n any mes, la biblioteca ha continuat incrementant usuaris, presteccs, serveis... Ens plau, doncs, de comunicar-vos les dades estadfstiques de l'any 2008 alhora que us convidem a utilitzar els nostres serveis durant el present any 2009:

—Les visites van assolir un total de 29.477, amb una mitjana diària de 101 visitants (entre ells, 49 usuaris del prestecc, 26 usuaris d'Internet i 6 usuaris de VVi-Fi).

—Els serveis amb carnet de prestecc van ser 14.274. Durant l'any passat es van expedir 350 nous carnets, assolint així la xifra total de 3.819 carnets. Els

documents prestats van ser 42.693, amb una mitjana diària de 147.

—Els serveis d'Internet o d'ofimàtica van arribar a 7.711. Hi hagué 1.739 contactes via Wi-Fi amb ordinador portàtil.

—Les activitats van passar del centenar, comptant-hi tert lles literàries, exposicions, espectacles, cursos, xerrades, visites guiades, presentacions de llibres, etc.

En un altre ordre de coses, anotem que del 21 al 30 de gener del present any 2009 la biblioteca va adherir-se a la festa dels Tres Tombs mitjantant una mostra de llibres sobre pagesia, traguiners i oficis antics.

Façana posterior de la biblioteca, vista des del parc

PUBLICACIONS

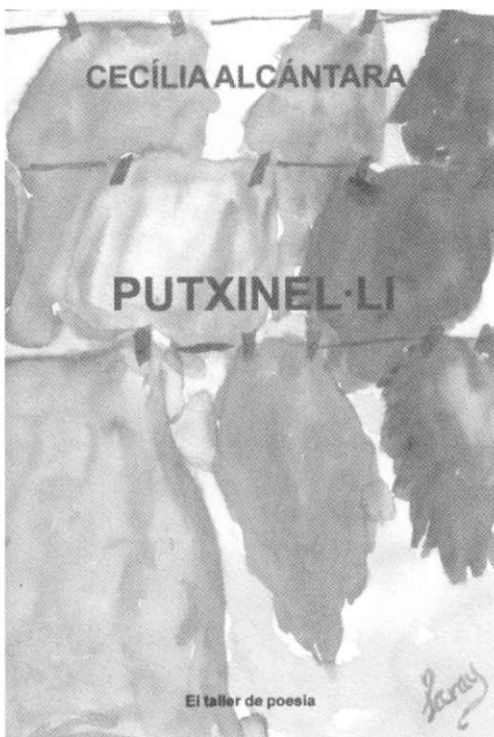
En aquesta secció donem compte de publicacions relacionades amb Moia o el Moianes o bé d'informació publicada sobre la nostra vila i rodalia i la seva gent. Distingim tres apartats: llibres, revistes i diaris.

Llibres

En l'apartat de llibres, aquesta vegada hem vist *Putxinel·li*, de Cecília Alcántara, llibre de 100 pp. editat per Emboscall, col·lecció «El Taller de Poesia», 82, Vic 2003. L'autora va néixer a Berga en 1960, després va viure a Manlleu i actualment resideix a Moia.

Revistes

En l'apartat de revistes i començant per les editades a Moia o rodalia, hem vist:

—el número 70 (gener 2009) de *Supersopa*, revista del CEIP Josep Orriols i Roca, amb 32 pàgines de temàtica escolar.

Passant a les revistes editades a fora, hem vist:

—el número del 16-1-2009 del setmanari *Presència*, amb un reportatge, signat per Anna Aguilar, sobre «El rellotge català», on hi ha referències als rellotgers de Moia (entorn del segle XVIII); de fet, l'article és una ressenya del llibre *El rellotge català*, de Jaume Xarrie i Eduard Farre, editat per Efadós, el Païol 2008;

—el número del 25-1-2009 del *Full Dominical* de l'arquebisbat de Barcelona, amb una entrevista al dibuixant moianès Picanyol arran de la publicació del DVD *Descobrim Francesc i Clara d'Assís*;

—el número del 15-2-2009 del *Full Diocesà* de Vic-Solsona, amb un reportatge de Josep Ruai i Vinvet titulat «Loratori "Pau i Fructuos"».

Diaris

Passant als "diaris", hem trobat les següents notícies (que donem per ordre cronològic i, si no diem res, es tracta del diari manresà *Regio 7*) d'interès per a Moia i rodalia i la seva gent:

—13-1-2009: «Calders urbanitzarà vials que donen accés al cementiri i a la zona esportiva».

—14-1-2009: «Un nyap en una connexió deixa foscos tres carrers de Moia des de Nadal». «Els qui menys tenen solen ser els qui més donen», breu entrevista a Judit Liebanes, administrativa del Consorci del Moianès i gran apassionada dels viatges.

—15-1-2009: «Castelltergol passa la gestió de la residència a una empresa». «Marcel·lí Antolínez crea la primera producció artística de l'Anella en cinc ciutats».

—15-1-2009 (*La Vanguardia*): «Marcel·l Ant nez propone una instal·lacion dinamica en el CCCB. "Metamembrana" se exhibira a la vez en espacios de cinco ciudades catalanas».

—16-1-2009: «Castelltergol celebra dema els tradicionals Tres Tombs». «Moia fa un seminari sobre la vigilancia policial del medi».

—16-1-2009 (*El 9 Nou*): «El regidor fa festa», carta signada per J. Valldeoriola i I. Masramon, de Moia, i «Uns grans Tonis a Taradell», carta signada per Dolors Fonts, de Moia.

—18-1-2009: «El Concurs Internacional de Cant Francesc Vinas dona el segon premi al tenor sallenti Roger Padulles». «Gentada als Tres Tombs de Castelltergol».

—19-1-2009: «Un ferit a Moia es traslladat a Manresa».

—20-1-2009: la «meteoimatge» es un bolet de soca a Calders, fotografia tramesa a la redaccio per Joan M. Riera.

—21-1-2009: «El fiscal de Taccident aeri de Moia admet un error del pilot, pero sense negligencia. Les acusacions van qualificar d'imprudent l'actuacio de l'acusat, i els experts es van contradir entre ells. No queda clar ni qui va moure els accidentats». «Montserrat Carulla i l'obra *Mfting* seran aquest trimestre a Castelltergol».

—22-1-2009: «Calders celebra la tradicional escudellada».

—23-1-2009: «Missa i escudellada per celebrar Sant Viceng a Calders». «Monologs i jazz entre copes», reportatge sobre el cantautor moianes Quim Vila.

—24-1-2009: «Calders munta el quart mercat de Sant Viceng». «Calders acull un concert del Cor de Cambra de la Diputacio de Girona».

—25-1-2009: «El mercat de Sant Viceng de Calders reuneix una vintena de para-des al Centre Civic». La «meteoimatge» son uns caramells de glag en una teulada de Moia, despres de la nevada, foto envi-

ada a la redaccio per Francesc Fargas Aranda.

—25-1-2009 (*La Vanguardia*): «Francisco Vilardell Vinas. Hace veiente ahos ya defendia que el cancer es curable, una de las afirmaciones mas esperanzadoras del siglo XX», article de Jaime Arias sobre aquest metge vinculat a Moia i que es resumeix aixf: «El doctor Francisco Vilardell une a sus profundos conocimientos la cualidad y el talento de un ojo clfnico propio de esos internistas y medicos de familia como los de sus amigos Maranon o Rocha, de diagnosticos casi infalibles, para los que la persona del enfermo importa tanto como la misma enfermedad. Nada extrano que cuando el Papa Wojtyla fue malherido reclamaran su presencia en el Vaticano».

—29-1-2009: «Moia atura obres que gestiona una empresa municipal per problemes de finangament. Moia-Futur gestiona la construccio del CAP, amb aparcament subterrani, i de 46 pisos a l'antiga caserna». «Judo: Carla Ubasart, del Judo Moia, i altres judokes pugen al podi del ranquing catala cadet». «La Fura dels Baus prepara el seu nou espectacle a Martorell».

—31-1-2009* «El MAP-ERC assegura que el "fracas" del CAP evidencia la "fallida" de Moia-Futur. El departament de Salut critica l'execucio de l'obra».

—2-2-2009: la «meteoimatge» es una vista del Montseny nevada des de Castelltergol, fotografia tramesa a la redaccio per Joan Capdevila.

—3-2-2009: la «meteoimatge» es un rierol glagat, de Moia, foto enviada a la redaccio per Agustina Martfnez Paixau.

—4-2-2009: «La jutgessa absol el pilot de l'ultralleuger sinistrat a Moia en no trobar proves sobre la seva negligencia». «Les Coves del Toll superen els 20.000 visitants durant l'any 2008».

—5-2-20089 «Una avia resulta ferida greu en ser atropellada a Calders». «Moia ampliara la llar d'Infants amb els ajuts del

fons estatal». També es publica un quadre estadístic sobre la immigració a les comarques del Bages i del Berguedà. N'extraïem les dades relatives al municipi de Moia: total població, 5.661 habitants; total estrangers, 691; distribuïts així: 7 de Franga, 39 d'Itàlia, 22 de Bulgària, 8 de Polònia, 2 de Portugal, 19 de Romania, 17 de Rússia, 12 d'Ucraïna, 27 del Marroc,

5 del Senegal, 43 de l'Argentina, 10 de Bolívia, 7 de Colòmbia, 142 de l'Equador i 13 de la Xina.

—9-2-2009: «Moia va ser molt generosa en donar-me una placa», breu entrevista a Josep M. Rocamora, jubilat, dins la secció «De casa».

—11-2-2009: «Mor Josep Berch, creador de l'Escola de Bonsai de Calders».

PÀGINES DE L'INSTITUT

Viatge a Roma

Aquest gener, aprofitant el cap de setmana allargat per la festa de Sant Sebastià, vam programar un viatge a Roma amb bona part dels alumnes de batxillerat humanístic de l'IES Moianès. Va ser un viatge totalment voluntari per part dels professors acompanyants, ja

que el vam fer fora de l'horari escolar en els nostres dies de festa.

La sortida a Roma era una acció que feia temps que volíem posar en pràctica des de les àrees de Socials i Clàssiques de l'institut, perquè ho consideràvem un complement ideal per als estudis de lletres. Volem comprovar *in situ* que fos així i el cert és que, a *posteriori*, podem dir

Amb el Colosseu al fons

que va ser tot un èxit, malgrat els nombrosos entrebancs que vam trobar.

Vam ser molt curiosos, abans de marxar, amb la programació de les visites per a cada dia, que els alumnes tenien explicades en un dossier fet per a Pocasio. Un cop vam ser allà ens vam trobar que un alumne havia perdut la documentació i un altre s'havia fet mal al peu. Les successives visites a ambaixades, comissaries, ambulatoris i farmàcies van endarrerir força el nostre programa, tot i que, cal dir-ho, la nostra actitud de badocs arreu on anàvem també ens feia anar més lents. Tot i això, aquestes particulars rutes turfstiques ens van fer conèixer romans d'ara i una altra Roma, no tan turfstica. Així, vam conèixer força bé la jove farmàceutica de la farmàcia de Piazza di Spagna, gràcies, evidentment, als nostres delicats i malaltissos alumnes. Tanmateix, la trobada amb els policies i els funcionaris de documentació no va ser tan agradable.

Malgrat tot això, ens ho vam passar molt bé i poguerem veure la major part d'allò que havíem programat. Per exemple: el primer dia vam fer una breu visita a Villa Borghese, un parc molt extens de Roma, a l'interior del qual hi ha museus, cafeteria, etc; vam passejar per la part nord del centre històric, on vam veure el Panteo, Piazza Navona, la Fontana di Trevi, etc.

Els altres dies, entre altres coses, vam fer el següent: visitarem el majestuós Colosseu, el famós amfiteatre, i el Palati, el turó proper on tenien el palau els emperadors; passejarem per la part sud de la muralla romana, on vam trobar una piràmide romana, és a dir, la tomba exòtica d'un roma de Pepoca; veierem el Forum Roma, l'antic centre de la vida pública de la capital del Mon Antic. Mes tard vam dirigir-nos a la Via Apia, una autèntica via romana ben conservada, als afores de Roma, amb la intenció de visitar les catacumbes. Però eren tancades! I va semblar que ja no hi podríem tornar...; vam visitar de nou Villa Borghese, per tal

Davant la piràmide romana

que la veiessin els qui el primer dia estaven visitant comissaries i, també (cal dir-ho), amb la clara intenció de passejar-nos-hi amb el *riscio*, una mena de carrobicicleta molt divertit; al Vaticà vam visitar els Museus Vaticans, on contemplarem famosíssimes obres d'art, com l'estatua grega Laocoont, o la Capella Sixtina. També vam entrar a la basílica de Sant Pere, a les tombes dels papes i dalt de tot de la cúpula del Vaticà. Alguns vam dinar a les cinc per tal d'aprofitar l'entrada!

I arribem a l'últim dia, en el qual havíem d'agafar l'avió a les vuit del vespre i, per tant, encara podíem aprofitar el temps. I tant que el vam aprofitar! Jo vaig preguntar als alumnes, esgotats, si es veien amb cor d'anar amunt i avall fins a l'últim dia i ells hi estaven totalment disposats. O sigui que, de bon matí, vam agafar el tren cap als afores, cap a la costa del Laci, on els romans d'avui van a la platja, però on els romans d'abans tenien el port de la ciutat. Aquest port es va convertir en una petita ciutat, Ostia, que, en decadència, va ser

Caminant per Ostia Antica

gradualment abandonada. Com a conseqüència, ens queda una autèntica (i sencera) ciutat romana en runes (anomenada Ostia Antica) per a passejar-hi al nostre aire (com una petita Pompeia). Hi vam estar tres hores i no en vam veure ni la meitat, però havíem de tornar a Roma, dinar a corre-cuita i agafar un autobús cap a la Via Apia (els alumnes no volien perdre's les catacumbes!). Vam veure-les i vam tornar encara més a cuita-corrents a Photel; d'allà a Pestació de tren i d'allà a Paeroport en un temps record.

Realment va ser esgotador, però Pam-bient va ser molt bo i el viatge ple d'anecdotes. El millor és que els alumnes van veure davant seu moltes d'aquelles coses que estudien i coneixen pels llibres (o per internet, també auríem de dir) i que vistes al natural són colpidores. Em quedo amb l'«oh!» de sorpresa que deixaven anar de tant en tant i amb el comentari reiteradament escoltat: «Es el millor viatge que he fet mai!»

Joan Fontcuberta

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

D^ºº. Carme Mendoza Saera
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

PENSAMENTS CACATS AL VOL

Is rostres son la garantia mes segura del pensament de les persones. Ens poden enredar amb les paraules, pero amb els trets de la mirada es impossible.

D'un esperit baliga-balaga, d'una mirada aturada i d'un peu insegur no se'n pot esperar res de bo.

Guarda't dels distingits, singulars i pagats de si mateixos: et poden enredar sense que te n'adonis.

Els grans homes fan famosos els pobles; mai els pobles no fan famosos els homes.

Segons les orelles es coneixen els ases, i tambe molts altres elements animals de la natura.

Una bona mirada es la millor recomanacio.

Les qualitats d'una persona, si van acompanyades d'un cos agradable, convencen molt mes facilment.

Sebastia CODINA
(«Vacarisses», marc 2007)

LES MILLORS SOLUCIONS
PER A LA VOSTRA CUINA

MOIÀ CUINES
Creació Disseny

CUINES PLENES DE VIDA,
AMB LES TENDÈNCIES MÉS
ACTUALS EN DECORACIÓ

DISSENY PERSONALITZAT

Ctra. de Vic, 22-24
08180 Moià
Tel./Fax: 93 820 84 93
moiacuines@gmail.com

CAMPANADES

De polítics i predicadors: control mental a distància

Avui tothom sap que amb un diminut artefacte d'ones electromagnètiques, a distància, es pot pertorbar la ment d'un dissertador polític o d'un predicador religiós. Amb un giny electrònic hom els pot alterar el ritme cardíac, fer-los venir mal de cap o fer que experimentin com una dificultat a expressar-se amb claredat. A mi això em passa sempre.

Tot el que he dit és veritat, però afegiria que el mal del nostre temps no és aquest, sinó que dono tota la raó a Chesterton quan afirma que el món és farcit d'idees bones però que totes s'han tornat boges.

En un dels dibuixos d'acudits de Mingote, a la porta d'una església es veu una senyora que diu a un conegut que passa: «Quan el capella predica, jo surto a fora, perquè el metge m'ha recomanat molta tranquil·litat. Quan ha acabat la predica, torno a entrar.»

El satanisme actual o l'intràs de les pel·lícules

Justament ara que els predicadors hem deixat de fer sermons sobre el dimoni, el Maligne torna a sortir a l'escenari en la societat actual.

Per televisió, sovint, homes o dones expliquen, com a reals, fets o manifestacions diaboliques que fins i tot a nosaltres, que no voldríem creure-hi, ens atemoreixen, ens fan por.

Que significa l'actual increment de la creença en el dimoni? Potser la violència actual, tan estesa, hi pot ajudar. Com és possible que hi hagi tanta maldat en el cor de l'home? El tema és seriós. En el cinema visualitzem la lluita entre el bé i el mal.

Un meu col·lega que, predicant, feu broma sobre el diable, es troba que després una noia moderna i amb estudis li va dir: «Mossen, per favor, a veure si un altre dia parla». amb més respecte del dimoni.»

Mn. Pere CAMPAS BONAY

✓ LÀMINES IMPERMEABILITZANTS
✓ PREPARATS ASFÀLTICS
✓ MÀSTICS I PERFILS PER A JUNTS
✓ AÏLLADORS TÈRMICS I ACÚSTICS

✓ ADITIVS PER A MORTERS I FORMIGONS
✓ PINTURES PER A LA CONSTRUCCIÓ
✓ PRODUCTES ANTICORROSIUS

ASFALTEX S.A.
Prestigi en Impermeabilització

Ctra. Molins de Rei a Rubí, km. 7,3 VALLDORÈIX (Barcelona) ☎ 936 747 112 - Fax 935 894 393 E-mail: asfaltex@adv.es http://www.asfaltex.com

ATLETA DESTACAT

I jove atleta moianes Marc Maldonado i Gomez i els seus companys del Club Athletic Manresa es van proclamar subcampions de Catalunya de clubs cadet en la prova final que se celebra el dia 31 de gener a Vilafranca del Penedes.

En Marc va competir en la cursa de 60 m tanques i aconseguí la primera posició, amb una marca de 9'80. També assolí la primera posició en la prova de relleus 4 x 200 m, juntament amb els seus companys d'equip, amb la marca 1,43,30.

Uenhorabona a aquest destacat atleta de casa nostra que podem veure en la fotografia adjunta.

DEU CONSELLS

1. Acceptar-nos amb joia tal com som.
2. Recordar el que hem rebut per donar-ne gràcies, i el que ens falta, per reconèixer la nostra feblesa.
3. Acceptar els altres tal com són, començant pels més propers: el marit o la muller, els germans, els fills, els avis, els veïns, els membres de la nostra comunitat.
4. Parlar bé dels altres, i fer-ho en veu alta.
5. No comparar-nos amb els altres, perquè la comparació solament ens portarà a l'orgull o al desànim.
6. Viure en la veritat: dir al bé, bé, i al mal, mal.
7. Resoldre els conflictes, no pas amb la força, sinó amb el diàleg, sense aixecar la veu, sense que la conversa es converteixi en un monòleg per part nostra.
8. En el diàleg, començar pel que ens uneix; després, passar al que ens separa.
9. Prendre la iniciativa del diàleg i tractar de reconciliar-nos com més aviat millor: «que no es pongui el sol sobre la teva ira».
10. Creure fermament que perdonar val més que no pas tenir raó.

Cardenal DANEELS,
arquebisbe de Brusselles

Les subscripcions ajuden

La Tossa

NOTICIARI

LLEURE I CULTURA

El diumenge dia 18 de gener al matí es fa ver una ruta literària per la vall de Marfa, basada en la novel·la *Lanima de la vall*, de Lluís Cerarols, el qual va fer de guia. Lacte era organitzat per la Biblioteca de Moia, l'Associació Cultural Modilianum i l'Ajuntament de Moia.

El mateix dia, a la tarda, un autocar ple de moianesos es va desplaçar a Barcelona, al Gran Teatre del Liceu, per presenciar la gala final del Concurs Internacional de Cant Francesc Vinas. L'Ajuntament pagava el desplaçament i cada assistent es pagava l'entrada al teatre.

El dimarts dia 10 de febrer a les vuit del vespre es va fer a Can Carner una xerrada sobre «Desenvolupament del nadó el primer any de vida. El paper del pare després del part», a càrrec d'Anna Salvans, psicòloga infantil. Lacte era organitzat pel Grup Post-part.

El dijous dia 12 del mateix mes i a la mateixa hora i lloc es feu una altra xerrada, aquest cop sobre «Adolescència i alcohol», a càrrec de Marta Vilella, de la

fundació Alcohol i Societat. Lacte era organitzat per l'Ajuntament de Moia.

Per al dissabte dia 14 de febrer, a les sis de la tarda, hi havia convocada a l'Espai la presentació del llibre *El Moianes. Estudi d'una comarca social i natural*, de Xavier Vila i Purtt (del qual llibre vam parlar en el número anterior de LA TOSCA, p. 3), amb les intervencions del geògraf Jaume Font i Garolera, Peditor Rafael Català i Pautor del llibre. A continuació, presentació de Passociació EMEC (Endavant Moianes, Endavant la Comarca). Per acabar, degustació de «El Moianes ve de gust». La convocatòria la signaven Marc Capdevila i Riu i Jordi Terradellas i Franquesa, vocals a Moia de Passociació esmentada. De fet, l'acte tingué molt èxit: hi assistí més d'un centenar de persones. Alcalde de la vila i president del Consorci del Moianes, Josep Montras, hi feu el parlament de cloenda.

Per al mateix dia, a les nou del vespre i a l'Auditori de Sant Josep, s'anuncia el recital de la jove pianista Katia Michel (amb obres de Bach, Beethoven, Albeniz i Schumann), concert organitzat per Joventuts Musicals de Moia.

CLINICA DENTAL

Dr. Marc Pujol Comajoan
ODONTOLOGIA GENERAL-URGÈNCIES
ORTODÒNCIA-IMPLANTS

Plaça Major, 10, 3r. 2a. Tel. 93 830 06 98 08180 MOIÀ

PLA GENERAL D'ORDENACIO URBANÍSTICA

El dimecres dia 4 de febrer a les vuit del vespre tingue lloc a l'auditori de Sant Josep la presentació de l'avanç de la revisió del Pla General d'Ordenació Urbanística municipal, a càrrec dels tècnics redactors, document que havia estat aprovat dos dies abans pel ple de l'ajuntament, per majoria absoluta i sense cap vot en contra. Paral·lelament, el consistori municipal ha distribuït als vilatans un tríptic explicatiu, juntament amb un full on es poden fer observacions i dipositar-ho en una bústia a casa la vila.

GASIFICACIO DEL MUNICIPI

El dijous dia 12 de febrer a mitja dia va tenir lloc a l'auditori de Sant Josep la presentació de la gasificació del municipi de Moia. L'acte fou presidit pel director general d'Energia i Mines de la Generalitat de Catalunya, Agustí Maure, i el director general de Negocis Regulats de la companyia Gas Natural, Antoni Peris. També hi assistiren el subdirector general d'Energia, Agustí Andreu, l'alcalde de Moia, Josep Montras, el director general de la companyia, Josep M. Almacellas, el director d'Expansió Zona Est, Enric Argelich, i la delegada de la Zona Nord, Angels Miralles.

Moia ha començat a rebre el subministrament de gas a través del gasoducte que, partint de Caldes de Montbui, s'ha fet arribar a la capital del Moianès passant

per Sant Feliu de Codines i Castellterçol. La companyia preveu de fer-hi 1.500 clients; de moment, ja n'hi ha 50. El projecte ha arribat a terme al cap de dotze anys d'iniciar-se, amb la signatura d'un acord entre Gas Natural, la Generalitat i els ajuntaments afectats. La companyia ha invertit 7,2 milions a construir els 24 quilòmetres de canonada des de Caldes; les xarxes a l'interior dels municipis tenen també una llargada semblant.

MISCELLANEA

L'ajuntament ha difós el calendari del servei de recollida de trastos vells per al present any 2009. També va avisar de la vinguda d'una oficina mòbil d'informació al consumidor per al dimarts dia 13 de gener al matí, a la plaça de Sant Sebastià.

L'agrupació Sardanes, del Casal de Moia, ha difós una circular als seus socis amb l'estat de comptes de l'any 2008 i el programa d'audicions de l'any 2009 (concentrades de finals de juny a finals d'agost). També expliquen que a l'Escola Pia s'ha fet, durant nou sessions molt profitoses, un taller de sardanes.

El divendres dia 30 de gener, a dos quarts de deu del vespre, tingue lloc al baptisteri de l'església parroquial una vetlla de pregària «a Pestil de Taizé».

El Bufet de Cuina ofereix des d'ara pizzes italianes, tant cuites com per coure. Tel. 93 820 92 34.

¿Ja tens el llibre
Moia, sempre Moia,
de Liduvina Daví?
Es troba a les llibreries de la vila.

MOVIMENT DEMOGRAFIC

Naixements

Oueralt Ferrer i Llavina, filla de Miquel i de Celia, dia 6 de gener.

Ona Palau-Ribes i Milian, filla de Carles i de Susana, dia 7 de gener.

Cristina Salanguera i Matas, filla d'Eduard i de Carolina, dia 8 de gener.

Erik Atkinson Cevallos Valle, fill d'Antenor i de Katty, dia 8 de gener.

Aniol Sala i Cuesta, fill de Joan i d'Aina, dia 12 de gener.

Xesca Bonet i Rivelles, filla d'Oriol i de Cristina, dia 17 de gener.

Pere Bernades i Ubasart, fill de David i d'Emma, dia 19 de gener.

Koumba Cisse, filla de Moussa i d'Awa, dia 21 de gener.

Jana Piella i Cirera, filla de Toni i de Gloria, dia 21 de gener.

Lenhorabona als venturosos pares.

Casaments

David Perez i Valencia (natural de Vic i veí de Moia) amb Maria Tarter i Armadans (natural i veïna de Moia), dia 1 de febrer. Felicitem els nuvis.

Defuncions

Joan Homs i Capdevila, de setanta-set anys, dia 18 de gener.

Rosario Real Valentin, de vuitanta-set anys, vidua de Jose Sanchez, dia 23 de gener.

Joan Forcada i Font, de vuitanta-set anys, vidu de Teresa Riera, dia 26 de gener.

Josep Agut i Rico, de vuitanta-un anys, dia 6 de febrer.

Josefa (Pepita) Vilalta i Prat, de norantadous anys, vidua de Joan Camps, dia 11 de febrer.

Al cel sien. Donem el condol als seus familiars.

NOTA DE LA REDACCIO

Els qui vulguin donar-nos articles, notícies o altre material per al proper número han de fer-nos-ho arribar abans del dia 20 de març, en que tancarem Pedicó. Demanem que hom ens informi d'esdeveniments com naixements, casaments, defuncions esdevingudes fora de Moia, finals de carrera, festes familiars, activitats d'entitats, etc. Agraïrem també que els encarregats de repartir programes per les botigues i cartelleres ens en deixin un exemplar a la nostra biblioteca de Can Carner (on també hom pot dipositar la correspondència adreçada a LA TOSCA). Gràcies.

Així mateix, valdria la pena que els subscriptors ens informessin dels canvis de domicili o de titularitat de la subscripció, a fi d'evitar extraviaments dels exemplars que enviem per correu.

DISSTEX 1980 Hogar, S.L.

- Confecció i instal·lació de cortines, panells, enrotllables
- Estovalles, de roba, resinades, embuatades
- Individuals, davantals, draps de cuina
- Llençols, fundes nòrdiques, jocs de tovalloles
- FABRICACIÓ PRÒPIA
- DISSENYOS NACIONALS I ESTRANGERS
- PREUS DE FÀBRICA

Esperanto, 21 - 08180 MOIÀ (Barcelona) - Tel. 93 830 00 23 - Fax: 93 830 03 36 - a/e: disstex@terra.es

**Per a dents
més blanques**

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.